

Den eviga freden : en undersökning af C.

[Bratt, Claes Kristian
August]

33 A Br.

National Library
of Sweden

BRATT, C. C. A.

Handwritten notes in the top right corner, including "Kungliga" and "Allmänna".

Utbudet

DEN EVIGA FREDEN.

EN UNDERSÖKNING

AF

C.

Pris: 25 öre.

1878

Utdrag

ur

Stadgar för Föreningen Värnpligtens Vänner.

§ 1. Föreningen *Värnpligtens Vänner* har till ändamål att sprida kännedom om allmänna värnpligtens militära, sociala och politiska betydelse, att upplysa om den verkliga beskaffenheten af de militära öfningar, som densamma nödvändiggör, och öfriga dermed sammanhängande förhållanden samt att framställa de fördelar, hvilka hela folket i fredstid har att af dessa öfningar vinna med hänsyn till ungdomens uppfostran och utbildning. Föreningen skall såfunda verka för införandet i Sverige af en ny härordning, som, uppställande tillräckligt antal dugligt befäl, icke allenast fordrar, att hvarje vapenför medborgare skall under vissa år tillhöra hären, utan äfven skänker honom redan under fredstid den fullständiga utbildning, som nutidens krigskonst gör oundgängligen nödvändig för soldaten i ledet samt våra ekonomiska tillgångar medgifva, så att de trupper, som härigenom uppsättas, ej äro, då det gäller att försvara fosterlandet, motståndaren så underlägsne i fasthet och duglighet, att de icke med hopp om framgång kunna gå honom till mötes. — Föreningen har jemväl till syftemål att utreda och ådagalägga, att vårt land eger förmåga att bära de bördor, som äro förenade med en sådan härordning.

§ 2. Föreningens styrelse har sitt säte i Stockholm och består af föreningens ordförande och 50 af föreningen valde ledamöter; ordförandene för de filialafdelningar, som kunna bildas i landsorten, inträda jemväl såsom ledamöter i styrelsen. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, samt inom eller utom sig kassaförvaltare och sekreterare. Kassaförvaltare och sekreterare, som utses utom styrelsen, inträda genom valet som ledamöter i densamma.

§ 3. Föreningen samlas till ordinarie sammanträde en gång om året i Mars eller April månad.

§ 4. Styrelsen eger kalla och antaga nye ledamöter i föreningen.

§ 5. Enskild ledamot af föreningen eger hos styrelsen föreslå nye ledamöter samt ingifva förslag i föreningens angelägenheter och för öfrigt på lämpligt sätt befordra föreningens ändamål.

"DEN EVIGA FREDEN".

EN UNDERSÖKNING

AF

C. — .

Att vänta sig en evig fred så länge den menliga naturen förblifver sådan som nu, är det samma, som att vilja med framgång predika för vargarne mildhet mot lammen.

VOLTAIRE.

Den meningsstrid, som, med anledning af de föreslagna ändringarna i vår härordnings grundvalar, för det närvarande pågår inom fäderneslandet, har, såsom man kunnat vänta, från olika håll framkallat uttalanden i de frågor, som med dessa ändringar ega sammanhang.

Bland annat har man ofta sett den åsigten framkastad, att ett ständigt fredstillstånd redan nu eller i en nära framtid skulle kunna bringas till stånd. Med denna öfvertygelse har man derjemte — naturligt nog — funnit förenad en bestämd motvilja mot alla anslag för försvarsväsendets ordnande eller stärkande. Och är det möjligt, att vi stå hardt nära invid den tid, då krigen, till följd af den menliga odlingens påverkan, måste försvinna och en evig fred träda i brodermördandets ställe, så må man medgifva, att talet om allt, hvad till krig och krigsväsen hör, till det mesta är ett fäfangt tal. Är deremot detta sälla tillstånd icke möjligt att inom kort realisera, så är ett envist fasthängande

vid tron på dess snara ankomst — då denna tro delas af ett större antal medborgare — en verklig fara för en af öfvermågtiga grannar omgifven stat.

En undersökning af, huru vida vi sannolikt befinna oss nära en tid af evig fred samt med hvad rätt menskligheten bör kunna hängifva sig åt hoppet om att en gång blifva krigets fador fullständigt qvitt, bör sålunda vara af ej obetydligt intresse.

Det är en sådan undersökning vi i det följande vilja verkställa, i det vi skola söka att gifva en kort framställning af hvad som för ernäendet af en evig fred hitintills blifvit åtgjort, i hvilket skede af sin utveckling frågan nu befinner sig samt hvilka förhoppningar om en lycklig lösning den i sig innebär.

Kriget är ett gissel för menskligheten och få äro de olyckor, af hvilka ett idogt och fredsälskande folk kan hem-sökas, som i bedröfliga följder kunna mäta sig dermed. När krigets brandfackla lyser, afstannar handeln, ligga slöjd och konst nere samt förintas hvad århundradens flit och idoghet med möda uppfört eller samlat.

Men icke nog med dessa krigets trogna ledsagare, äfven andra fador följa i dess spår oblidkeligt, oföränderligt, som straffet följer brottet, döden synden. — Genom krigen varda tusen sinom tusen arma varelser utan stöd och hjälp. Mordvapnen eller pestartade sjukdomar rycka fadren från barnen, mannen från makan, sonen från de mot grafven stapplande föräldrarna; och de tårar, som fukta krigarens bloddränkta lager, äro otaliga.

Icke underligt då, att genom den rad af kif och strider, som så att säga utgör folkens historia, löpa, likasom röda trådar, försöken att taga denna mensklighetens förban-

nelse bort af jorden, icke underligt, att upphöjda, mennisko-älskande andar satt sig såsom sitt främsta mål före att utrota detta onda, som tidtals hotat att uppsluka all civilisation och sedlighet. Redan profeten Esaia ser i andanom, att den tid skall varda kommande »då svärden skola smidas till plogar och spjuten till liar», »då allt krig med storm och blodig klädnad skall uppbrännas och af eld förtärdt varda», »då Herrans kunskap skall betäcka fälten», »då *frid* skall vara hans ärestod»; och i nästan alla tider, under nästan alla förhållanden har han funnit efterföljare, de der, bortom kifvet, striderna och hatet, trott sig skåda skiften af frid, lugn och lycksalighet.

Tron på ett sådant fridens rike på denna jorden är också i sjelfva verket lika gammal som kriget samt af det samma betingad och framkallad.

Begäret att på grund af denna tro fullkomna detta fridens rike har upprepade gånger tagit praktisk form i det man, genom att tillskapa ett forum, dit emellan folken uppkommande tvister kunde förvisas, afdömas och biläggas, velat göra krigen obehöfliga.

Såsom ett sådant forum har man ansett och föreslagit *mellanfolkliga skiljedomstolar*.

En fördomsfri undersökning skall emellertid snart komma oss att erkänna, det dylika domstolar endast undantagsvis skola ega förmåga att uppfylla det med dem afsedda målet.

Antagom nämligen, att en tvist mellan tvänne länder blifvit hänskjuten till en sådan domstol och att domen i målet fallit. Antag derjemte den i det enskilda lifvet så vanliga händelsen, att den ene målsegaren icke åtnöjer sig med domstolens beslut. Till hvilken högre rätt skall han under sådana förhållanden vädja, hvem tillkommer det att bringa den tredskande till att uppfylla domslutets föreskrifter och hvilka medel kunna för ett sådant ändamål användas?

Tanken finner sorgligt nog intet annat medel öfrigt än — krig!

Men om det också kunde antagas, att mellan de hyfsade folken sådana öfverenskommelser kunde träffas, som gjorde dessa domstolars verksamhet möjlig, så återstå dock de många millioner menniskor, till hvilka vår odling ännu icke hunnit tränga. — Huru skall man kunna indraga dem i en sådan öfverenskommelse eller få dem att vörda och underkasta sig dessa domstolars beslut? — Svaret varder äfven denna gång: — endast genom våld, genom krig.

Mellanfolkliga skiljedomstolar skola således icke förmå att förvisa krigen från vår planet; och de skola kunna förebygga dem *endast då, när båda de tvistande tvångfritt åtnöja sig med deras beslut.*

Men man kommer icke allenast genom eftertänkande till denna slutsats, äfven erfarenheten gifver oss den samma otvetydigt vid handen. Det är nämligen icke på senare tider, som tanken på dessa domstolar upprunnit. — Redan de första kristna hyste en brinnande tro på, att om blott deras lära — fridens och kärlekens lära — blefve den herskande, så skulle krigen försvinna och en fredlig lösning af alla tvister varda möjlig. Men då deras önskan gått i fullbordan, då jordens mäktige gjort deras tro till sin, så var det med eld och svärd, död och blod, som man predikade frid och försoning.

I en mindre aflägsen tid se vi huru som Henrik den IV:e af Frankrike i sitt hufvud bar planen till grundläggandet af en kristlig republik, som skulle omfatta hela Europa och som öfver de särskilda staternas regeringar skulle ställa ett »öfversta råd» för att döma alla tvistigheter och förhindra alla strider inom republikens område. För förverkligande af denna sin plan ansåg sig Henrik endast behöfva föra ännu ett enda krig — världens sista — och med en väl rustad här redde han sig just till att företaga detta, då han 1610

föll för Ravailles dolk; och med honom hans kristliga republik och hans eviga fred.

Men tanken upptogs på nytt; och mångfaldiga voro de förslag, som till främjande af dess förverkligande aflöste hvar andra. Bland de mest betydande voro de, som i början af 1700-talet utgingo från abbé de St Pierre, men som dock alla blefvo utan frukt.

Både Gustaf den II:e Adolf och Napoleon den I:e tillskrifver man — svårt att säga om med eller utan skäl — afsigten, att, genom bildande af världsvälden, möjliggöra en evig fred. Den förre föll på slagfältet i midten af sin bana och i blod dränktes den senares alla försök till utförande af sin plan.

Den heliga alliansen af 1815 upptog emellertid Napoleons tanke och förband genom formliga akter de i den samma deltagande staterna att icke taga till vapen mot hvar andra. Att freden detta oaktadt äfven denna gång blef af kort varaktighet är en af alla känd sak.

Det storartade förslag till en allmän europeisk fredskongress, som Napoleon den III:e år 1863 framställde och för hvilket han flitigt arbetade, strandade, liksom alla sina föregångare, mot den köld och det misstroende, hvarmed det allestädes mottogs.

Att icke den 1876 i Geneve bildade europeiska freds- och frihetsligans försök i samma riktning komma att ändas annorlunda, kan man sluta af hvad den redan verkat eller rättare icke kunnat verka samt af det sätt, hvarpå den hitintills uppträdt. De fleste af ligans medlemmar — de åtminstone i ord störste fredsvänner man vet — hafva nämligen vidgått, att det eviga fredstillståndet icke kan inträda förr än ett allra sista krig bragt sakerna i ett önskvärdare läge än det nu varande. Så länge Polen blöder, så länge Osmanlis fot vanhelgar Europas jord, så länge Sleswig odeladt förblifver i tyskt våld — ingen fred ropa de, och på detta sätt frammana fredens ifrigaste vänner krig och åter krig,

i det hvar och en af dem framdrager ett sista krig, det han anser vara en nödvändig föregångare för den eviga freden. — De betänka dervid icke, att om *de* finge dessa sina sista krig afgjorda i enlighet med sina önskningar, det alltid finnes en andra part, hvars önskningar äro alldeles motsatta, och som sålunda å sin sida och i sin ordning skall yrka på ett *sista* krig; och då det äfven i detta skall finnas en segrare och en besegrad, så försvinner det allra sista kriget i ett töcknigt fjerran, hvars dunkel intet menskligt öga för-
mår genomtränga.

Blicka vi så tillbaka i den närmaste tiden, för att efterspörja om krigen hafva blifvit sällsyntare än fordom samt om de sålunda kunna anses vara i aftagande, så visar oss historien, att detta icke är förhållandet. Tvärt om! Tätt och ideligen hafva krigen aflöst hvarandra och aldrig hafva de haft större omfattning och viktigare följder än just nu. Vi finna dock derjemte, att några tvistefrågor stater emellan samtidigt blifvit hänskjutna till och afgjorda af valde skiljedomare. Ett par af dessa rörde dock så obetydliga frågor, att de knappast kunna räknas såsom bevis för dylika domstolars förmåga att i någon mån afvända krig. En af dem — den på sin tid så beryktade Alabamafrågan* — var dock af större betydighet, enär England genom den dom, som i den samma fälles, vardt ålagdt, att till sin vederpart

---

* Det torde vara af nöden, att något närmare angifva denna frågas förlopp. — Under det Nordamerikanska inbördeskriget hade sydstaterna på engelska skeppshvarf låtit bygga och utrusta flera kaparefartyg och vid flera tillfällen hade sedermera desse kapare, undan förföljande nordamerikanske örlogsmän, tagit sin tillflykt till engelska hamnar. Den kapare som tillfogat nordstaterna de största förlusterna bar namnet »Alabama», deraf hela frågans namn. — Vid krigets slut framställde nordstaterna en fordran om godtgörelse af de förluster man genom dessa af England gynnade kryssare lidit. Saken drog länge ut, men slutligen kom man öfver-

— Nordamerikas förenta Stater — utgifva en ersättning af $15\frac{1}{2}$ millioner dollars i guld.

Man eger sålunda åtminstone ett faktiskt bevis på att krig i en viktig fråga genom mellanfolklig skiljedomstol kunnat förebyggas; och ehuru det likaledes är ett faktum, att England med största ovilja fogade sig efter rättens dom, ehuru skadeersättningen nedsattes från den först begärda summan 15 milliarder francs till ofvan uppgifna $15\frac{1}{2}$ millioner dollars (ej fullt $\frac{1}{10}$ milliard francs), så manar dock denna utgång till ytterligare försök, att genom slika domstolar få uppkommande tvistefrågor afgjorda.

Då det likvisst under alla förhållanden alltid kommer att bero på de tvistandes godtycke att foga sig efter domstolens beslut, så komma dock — såsom vi ofvan visat — dessa domstolar att endast obetydligt bidra till krigens undanröjande.

Vi finna sålunda, att, hvilken väg för undersökningen man än väljer, de slutsatser, hvartill man kommer, dock gifva vid handen, att, till människovännens stora sorg, kriget ännu i årtusenden komma att kvarstå på jorden, låt vara såsom en skamfläck, men dock som en oundviklighet.

Kriget har nämligen också det sin gifna plats i mensklighetens ständigt fortgående framåtskridande och förbättring, och ehuru dess tillvaro visserligen måste anses vara beroende af människornas förderfvade vilja, är det icke desto mindre en naturföreteelse, reglerad och till sina yttersta verkningar bestämd af den

---

ens om att hänskjuta frågan till en skiljedomstol. Till denna domstol, som skulle sammanträda i Geneve, valde, utom England och Nordamerika, Brasilien och Italien bisittare samt Schweiz skiljedomare; och i September 1872 fälades af den samma domen till Nordamerikas förmån, enär det ansågs att England felat mot de skyldigheter, som tillkomma en neutral magt.

»— — som styrer folkens öden
 allmäktig uti alla land,
 som håller lifvet, håller döden
 i sin starkhets högra hand!»*

Likasom Han har satt plågan, sorgen, nöden, straffet till en sporre på de enskilda människorna för att ur okunighetens mörker drifva dem framåt till hyfsning, odling

* För att icke blifva anklagade att vilja påbörda verldsaltets styresman skulden för alla människornas dårskaper och brott, tillåta vi oss, att med några ord förtydliga hvad vi med det nyss sagda åsyftat. — Vi anse att man ej utan att förneka Guds egen tillvaro kan antaga *något*, som icke leder sitt ursprung från honom. — Antager man t. ex., att det vi benämna »det onda» skulle leda sitt ursprung från en utom Gud varande källa, så förnekar man antingen Guds godhet eller hans allmägt, och, då en Gud icke kan finnas utan dessa egenskaper samtidigt, Guds egen tillvaro. Såsom varande allsmäktig skulle nemligen Gud icke vara god, om han låte det onda finnas till, och är han den högsta godheten, utan att kunna förhindra det onda, så är han ej allsmäktig. — Enda möjligheten att förklara det ondas (syndens, nödens, lidandets, krigets, sjukdomarnes, eländets m. m.) faktiska tillvaro på jorden, utan att förneka dessa Guds egenskaper och på samma gång hans egen tillvaro, är att icke antaga någon utom Gud befintlig källa till detta onda samt att betrakta detta såsom varande till endast för att vägleda menskligheten på vandrigen mot dess mål. — Genom en bild vilja vi tydliggöra vår mening. — Bland de lagar Gud skapat är tyngdlagen en. Denna lag uppehåller verldsaltet och gifver det form. Om den upphörde att verka, skulle allt störta samman och all tillvaro blifva omöjlig. — Nu öfverträder en person denna lag; han närmar sig en brant och faller. Genom detta fall öfverlemnas han åt många lidanden. Vi antaga att han efter långa och svåra plågor aflider, efterlemnande en stor familj i namnlöst elände. Alla dessa lidanden skulle man må hända kunna anse såsom oförskylda; men de äro till för att inför menskligheten tydliggöra Guds vilja och lag. Eit upphäfvande af denna lag — om också blott för ett ögonblick — till förmån för den fallande hade varit det samma som att tillintetgöra menskligheten. Likaså har Gud stiftat lagar om måttlighet, kyskhet m. m., och brott mot dessa lagar straffa sig genom många li-

och ljus, likasom det varit nöden, hungern och striden mot elementen, som framtvingat vår tids höga odling, likaså har Han satt de stora straffen, de allmänna fasorna — krigen — till sporre på folken, likaså har det varit dessa allmänna lidanden, som tvingat de folk, som velat bibehålla sin plats såsom sådana, att hålla sig framme i ledet — samt krossat, förintat, i glömska begrafvit de öfriga.

Och rundt omkring oss kunna vi finna detta förhållande bekräftadt. — Hvarthän vi än vända våra ögon se vi nämligen, att lifvet är en ständig kamp för tillvaron, en fortsatt strid. Mäktiga jordlager hölja de hvitnade benen af otaliga djurarter, de der dukat under i denna strid, som ännu oafslätligen fortgår, i det att yngre, kraftfullare och efter tidens gestalt sig bättre lämpande släkten uttränga de i dessa afseenden mindre rikt utrustade.

Jorden betäcker också grusade lemmingar af minnesmärken, dem forna mäktiga folkslag och välden åt sig upp-rest. — Det stolta Roma, hvars odling 2000 år före vår tid nästan kunde mäta sig med vår egen, föll i spillror för barbarer, hvilkas namn man knappast kände, sedan det, i förlitande på sin så väl andliga som materiela öfverlägsenhet och sitt dittills obestridda herravälde öfver världen, invaggat sig i säkerhet och låtit maklighetsbegäret aflösa intresset för det allmänna bästa.

Detta väldiga rikets fall ådagalägger derjemte huru som

---

danden: aftagande kropps- och själs-krafter, sjukdom och för tidig död, alla till endast för att varna mot öfverträdelse af dessa lagar. Sålunda finna vi »det onda» vara satt vid sidan af vår väg endast för att varna för afvikelser från densamma eller med andra ord för att förädla vår vilja och bringa den i allt fullständigare harmoni med Guds; utgörande sålunda blott ett ytterligare bevis på Hans omätliga kärlek. — Från Gud utgår då intet ondt; och det onda finnes i sjelfva verket icke till utan såsom en gifven följd af öfverträdelse af Guds lagar.

dylika världsvälden, tvärt emot hvad många antagit, äfvenledes visat sig ur stånd att för all tid betrygga freden och afvända kriget.

Sedan ett sådant välde uppstått och underlagt sig alla odlade länder skall det nämligen, då inga fiender vidare finnas att bekämpa, aflägga sina vapen och taga fredspalmen i sin hand. Utom dess gränser skola då, i förut obodda skogar och kärr, råare men kraftigare släkten uppväxa, de der skola kasta det förra och med det samma en god del af dess odling i gruset; eller också skall det stora riket i inre strider, framkallade af de skilda delarnes olika eller motsatta intressen, sönderfalla af sig sjelf.

Men skola då aldrig dessa stridens dagar hafva en ända, skall aldrig Esaie profetsia om svärden, som varda plogar, besannas, skola icke fredsfurstens, som dog på Golgata, ord: »älsker edra ovänner» här nere gå i fullbordan?

Jo den skall komma denna tid, en gång skall den timma slå, då den trötta menniskoanden i ostörd frid får njuta sin tillvaro, men detta skall icke kunna inträffa förr än menniskorna i sorgernas och lidandets skola blifvit tillräckligt lutttrade och renade samt deras vilja bragt i fullkomlig harmoni med Guds.

Sålunda viker äfven här den »eviga fred», hvarom man drömmer, undan i ett dunkelt fjerran, som ej af menskors öga mätas kan. Skall denna skuggbild då ständigt fly undan eller skall man hinna honom först bortom den port, der många ses gå in, men ingen ses gå ut?

Så frågar man — — — — — ; hvar gifves svar?

Hafva vi genom det föregående lyckats visa, att krigen hafva sin bestämda plats i verldsordningen, att deras tillvaro är liksom allt annat ondt betingad af menniskornas ofullkomlighet och att de först med denna skola försvinna, hafva vi lyckats häruti och är derigenom nödvändigheten för ett folk, som vill häfda sin frihet, att hålla sig beredd till strid på samma gång ådagalagd, så återstår oss likväl att framdraga ännu några skäl, hvilka böra mana ett folk till verkligen stora uppoffringar för bevarandet af sin oafhængighet.

Vår undersökning skall ej blifva lång. Vi vilja endast göra en hänvisning på underkufvade nationers belägenhet. — Betrakta detta olyckliga Polen. Ännu efter nära ett sekel från dess sönderstyckande glimmar törsten efter frihet likt en helig eld under den aska, som tiden strött öfver de brännande såren. Ännu rister det förslafvade folket, så snart ett lägligt tillfälle gifves, på det ok, som kolossen i öster lagt på dess hals; och allt detta oaktadt ingen nu lefvande polack minnes den tid, då detta ok ej fans. Så stark är åtrån efter frihet, då den redan är förlorad, och så svårt kännes trycket af utlänningars öfvervälde, att det senare icke under sekler kan förqväfva den förra.

Men icke endast det olyckliga Polen är ett bevis härför. Spörjom de danske männen i Nord-Sleswig, som kommit under det högt odlade Preussens öfverherschskap, hur främlingsoket kännes, fråga invånarne i Elsas och Lothringen, fråga de sedan ett tusen åtta hundra år från sitt fädernesland fördrifne, öfver jordens hela yta kringspredde judarne, fråga våra egna bröder på andra sidan Bottenhafvet, hvilka dock lefva i jernförelsevis lyckliga förhållanden, fråga de med världens friaste nation förenade irländarne, ja fråga alla dem, som befinna sig under främmande välde, om de icke med glädje skulle utbyta sin närvarande belägenhet mot den allra obetydligaste tillvaro såsom fria folk, och de

skola, så framt de våga öppna sina hjertan, svara, att de med glädje vilja offra sina lif derför.

Tänkom oss så vårt eget fädernesland i något af de uppräknade ländernas belägenhet, d. v. s. med vapenmagt underkufvadt och derefter införlifvadt med en annan nation. Tänkom oss en egenmäktig ståthållare med så godt som enväldig magt bjudande och befallande i vårt land, vårt språk, så vid undervisningsverken som inför rätta, utbytt mot ett främmande tungomål samt folket skildt från all befattning med offentliga angelägenheter — tänkom oss allt detta och vi skola icke tveka att göra hvilka uppoffringar som helst för att bevara de rättigheter, dem vi såsom ett fritt folk besitta.

Men äfven för dem af vår tids män, som i allt endast se på penningen, kunna siffror uppställas, som borde öppna deras ögon för fördelarne af sjelfbestämningsrätt och andra ett fritt folks företräden.

Tänkom oss t. ex. något af våra mäktiga grannländers härordning på oss tillämpad. Uppställom derefter en jemförelse mellan den kostnad, som denna skulle kräfva, samt det mesta, som hos oss i detta afseende blifvit äskadt, och vi skola lätt finna, på hvilken sida de största siffrorna komma att stanna.

Och sjelfva skyldigheten till krigstjenst, den man jemte de för den samma nödiga utgifterna med sådan bäfvan betraktar, månne man väl, såsom någre tyckas föreställa sig, blefve qvitt den i händelse man, med uppoffring af alla sina rättigheter såsom folk, ginge under oket? — Nej, ingalunda! — Den komme endast att efter det herskande folkets lagar, det vill säga i tre- till sex-faldt mått, utkrävas af dem, till hvilka vi öfverlemnad vår sjelfbestämningsrätt. — Icke i hemmets omedelbara närhet blefve det då, som våra söner finge hämta sin undervisning, utan i ett annat hörn af världen, bland främlingar, hvilkas språk de

icke ens förstode och af hvilka de kunde vänta sig allt utom välvilja och öfverseende. Och alla dessa offer skulle icke utkrävas för att värna *vår* frihet, ty den vore ju redan krossad, icke för att skydda *våra* rättigheter, *våra* laggar och *våra* fäders grafvar, ty dessa trampade ju inkrätaren redan under sina fötter, utan för att i främlingarnes legioner, fjerran från den egna härden, strida för främmande intressen eller för andra olyckliga folkslags underkufvande.

Se der en bild, som borde förmå en och hvar, vore hans hjerta också hårdt som sten, att fritt och utan tvång utropa: »Säg hvad som göres behof, jag offrar gladt, vore det så mitt lif, och huru mycket hellre då några riksdalrar samt några månader af detta lif, för fäderneslandets hägn!»

Och den tid *skall komma*, då hvarje redlig svensk skall yttra dessa ord; ty det som är rätt, det som är stort, det som är ädelt — och hvad är rättare, större eller ädlare än att uppoffra sig för sina likar, för sina bröder och för fäderneslandet — skall vinna seger öfver snikenhet och brist på fosterlandskänsla; måtte endast denna seger komma — innan det är för sent! —

Vi hafva nu hunnit till målet för denna lilla uppsats. — Af det sagda bör hafva framgått vådan af att icke vara rustad och redo, när det gäller att försvara sin sjelfständighet, samt nödvändigheten af att göra uppoffringar, för att vinna trygghet mot utländskt våld, hvilket i annan händelse icke skall dröja att på ett förfärligt sätt påminna om denna nödvändighet.

Må Svea derföre och Nor i enig samdrägt arbeta på sin andliga och materiella utveckling samt söka att göra sig värdiga ett fortsatt njutande af fredens kosteliga gåfva, ja må rättvist straff drabba dem, om de lättsinnigt stöta denna

gåfva ifrån sig, men må de under allt detta vara väl rustade till strid, på det att icke kriget må falla öfver dem såsom en hagelskur och nederslå de gylne skördar, de i frid åt sig ha sätt och ansat.

Och först när vi gjort oss redo att försvara vår frihet samt visat, att vi icke skygga till baka för de offer detta kräfver, först då skall man kunna säga, att fädrens ande ännu bor i norden och att den ätt, som trampar Skandiens jord, icke vanslägtats.

Mätte han, som håller alltets vågskål i sin mäktiga hand, styra det derhän; och må vi sjelfve söka att göra vårt bästa för att allt framgent kunna skydda det sköna och dyrbara arf, vi från våra fäder emottagit.

Styrelsen

för

Föreningen Värnpligtens Vänner.

Den 30. April 1878.

Ordförande:

BERGSTROM, P. A.*, Landshöfding, Föreningens ordförande,
(Örebro).

Vice ordförande:

BJÖRNSTJERNA, C. M.*, Grefve, Generallöjtnant (Stockh.)

Öfrige ledamöter:

ALMSTRÖM, R., Fabriksidkare (Stockholm).
ANDERSON, A., Kammarråd (D:o).
BJÖRLIN, G.*, Löjtnant (D:o).
CAJANUS, AUG., Telegrafkommissarie (Hernösand).
CEDERBLOM, ELIS, Bruksegare (Forshaga & Käl).
CHRISTIERNIN, A. F., Med. Doktor (Sundsvall).
CLAIRFELT, C. M. E., Borgmästare (Kristianstad).
CRUSEBJÖRN, J. I.*, Kapten, Styrelsens sekreterare (Stockh.)
EDHOLM, E. M., Öfverfältläkare (D:o).
EKGREN, C. E.*, Kamrerare (D:o).
ELFVING, N. A., Generalkonsul (D:o).
ENGSTRAND, GUST., Med. Doktor (Jönköping).
FORSLUND, A., Bankkamrerare (Sköfde).
VON GEJER, S. G., Kabinettskammarherre (Malmö).
HIMMELSTRAND, J. L. V., Lektor (Hudiksvall).
HOLMGREN, F.*, Professor, Ordf. för Upsala stads och
omkringliggande orts filialafdelning (Upsala).
HULDT, C. N., Auditör (Umeå).

---

* Ledamot af styrelsens verkställande utskott.

- INGSTAD, O., Rektor (*Ronneby*).
 JOHANSSON, JOHAN, Riksdagsman (*Bergsäng & Nora*).
 JÖNSSON, OLA, f. d. Riksdagsman (*Kungshult & Helsingborg*).
 KEY, E. A.*, Professor (*Stockholm*).
 KILMAN, M., Kapten (*Kongelf*).
 KÖNIGSFELDT, E. V., Häradshöfding (*Smedjebacken*).
 LEWENHAUPT, CLAES, Grefve, Förste Hofjägmästare (*Claestorp
& Katrineholm*).
 LINDER, C. V., Domprost (*Vesterås*).
 LINDH, A. A., Med. Doktor (*Halmstad*).
 LINDMARK, G., Kommendörkapten (*Stockholm*).
 LOVÉN, C. J., Krigsarkivarie (*D:o*).
 LYBECKER, G., Friherre, Godsegare (*Forsby & Valdemarsvik*).
 LYTH, A. J., Prost (*Burs & Hemse*).
 MEIJERBERG, C. J., Folkskoleinspektör (*Stockholm*).
 MEULLER, E. A., Telegrafdirektör (*Norrköping*).
 MOSSBERG, V., Med. Doktor (*Eskilstuna*).
 NORSTEDT, C., Godsegare (*Hälla & Borensberg*).
 ODHNER, C. TH., Professor, Ordf. för Lunds stads och omkring-
 liggande orters filialafdelning (*Lund*).
 PETRE, HJALMAR, Bruksegare (*Hammarby & Storvik*).
 RAAB, H.*, Friherre, Generalmajor (*Stockholm*).
 REUTERSKIÖLD, A. M. O., Öfverstelöjtnant (*Vesterås*).
 ROSENMÜLLER, GEORG, Godsegare (*Tyllinge & Åtvidaberg*).
 RYDING, K. A., Öfverstelöjtnant (*Kungsgården & Östersund*).
 VON SCHOULTS, EDV., Professor (*Göteborg*).
 SPARRE, E., Grefve, Landshöfding (*Venersborg*).
 STACKELBERG, B. O.*, Friherre, Kommendörkapten (*Stockholm*).
 STRÖM, V., Med. Doktor (*Eslöf*).
 TAUBE, CARL, Grefve, Trafikdirektörsassistent (*Stockholm*).
 TÖRNEBLADH, R. Rektor (*Kalmar*).
 AF UGLAS, L., Grefve, f. d. Öfverste (*Forsmark*).
 ULLÉN, F. A., Kapten (*Göteborg*).
 WEDBERG, JACOB*, Grosshandlare, Styrelsens kassaförvaltare
 (*Stockholm*).
 WIDMARK, H. A., Landshöfding (*Luleå*).
 WIJKANDER, A. TH., Generalmajor (*Karlstad*).

---

* Ledamot af styrelsens verkställande utskott.

§ 6. I årsafgift erlägger manlig ledamot 3 kronor och qvinlig ledamot 2 kronor. Till betäckande af föreningens utgifter, som icke kunna bestridas med årsafgifterna, insamlas medel genom särskilda subskriptioner, hvilka det åligger styrelsen att föranstalta.

Utdrag
ur Arbetsordningen
för
Styrelsen för Föreningen Värnpligtens Vänner.

---

§ 5. Styrelsens i landsorten bosatte ledamöter, hvilka förväntas skola med stöd af sin personalkänedom verka för föreningens tillväxt samt lemna styrelsen de upplysningar och det biträde, hvarom hon i särskilda fall kan finna sig föranlåten att anhålla, böra, der lokala och öfriga förhållanden sådant medgifva, söka hvar inom sin ort samla ledamöter af föreningen till rådplägnung om förhållanden, som stå i samband med föreningens ändamål, sådant det bestämmes uti § 1 af föreningens stadgar, samt om lämpligaste sättet för detta ändamåls befrämjande. När på detta eller annat sätt ledamöter af föreningen till ett antal af minst trettio (30) inom en ort slutit sig tillsammans och inom sig valt en ordförande samt derom gjort anmälan till föreningens styrelse, anses de bilda sådan filialafdelning af föreningen, hvarom i § 2 af föreningens stadgar sägs. Ordföranden i sådan filialafdelning, i händelse han icke redan förut är ledamot af föreningens styrelse, inträder, efter för hvarje gång hos styrelsen skedd anmälan om valet, såsom sjelfskrifven styrelseledamot på sätt i stadgarnas § 2 bestämmes.

Anmälningar af personer, som önska inträda såsom ledamöter i *Föreningen Värnpligtens Vänner*, äfvensom andra meddelanden, hvilka afse befrämjandet af föreningens ändamål, kunna insändas under adress: *Sekreteraren i Styrelsen för Föreningen Värnpligtens Vänner, Stockholm.*

Den 1. Maj 1878 utgjorde antalet af föreningens ledamöter 2,746.

På Föreningen Värnpligtens Vänners förlag hafva förut utkommit och finnas hos alla bokhandlare i riket:

Några ord i försvarsfrågan. Pris: 30 öre.

Om härordningsförslaget. Pris: 25 öre.

Våra fördomar: I. Indelta armén och indelningsverket.
Pris: 25 öre. — **II. Stam och beväring.** Pris: 25 öre.

Allmänna värnpligten. Föredrag af Ryttmästaren Richert von Koch. Pris: 25 öre.

Om 1871 och 1875 årens förslag till härordning. Pris: 30 öre.

Om försvarskraft och kostnad. Föredrag af Löjtn. G. Björlin. Pris: 30 öre.

Landförsvaret och dess ombildning. Af Kaptenen O. Lannerstjerna. Pris: 40 öre.

Föredrag inom Eslöfs filialafdelning. Af Kapten L. Bergström. Pris: 25 öre.

Penningen såsom försvarsmedel. Föredrag af Löjtn. G. Björlin. Pris: 25 öre.

Betraktelse öfver den politiska nödvändigheten, den ekonomiska möjligheten och de sociala fördelarne af en följdriktig tillämpning af den allmänna värnpligten. Af en f. d. militär. Pris: 25 öre.

Allmän värnpligt, ett väsentligt vilkor för ett folks fysiska och moraliska utveckling. Föredrag af Dokt. Edv. Braun. Pris: 30 öre.